

Handlingsplan för enskilda arkiv i Kalmar län

2018-2021

Kalmar läns Arkivförbund

Reviderad 2018-03-23

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Syfte och övergripande mål 2018 – 2021	1
1.3	Kartläggning	1
1.4	Referensgruppen	1
2	Handlingsplan för enskilda arkiv i Kalmar län	2
2.1	Utgångspunkter	2
2.2	Aktivitetslista för handlingsplanen	2
2.3	Uppföljning och utvärdering	3
3	Tydliggörande av definitioner	3
3.1	Digitalisering	3
3.2	Arkiveringssystem	3
3.3	Huvudmannaskap	3
3.4	Årlig handlingsplan	4
3.5	Resurser och behov	4
	Bilaga	
	Sammanfattning av arkivenkät	

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Kalmar läns Arkivförbund (KLAF) har fått i uppdrag att vara en aktiv part i arbetet att ta fram en handlingsplan för enskilda arkiv i Kalmar län.

Den enskilda arkivverksamheten är ett prioriterat område i Kalmar läns landstings kulturplan. Utgångspunkt för uppdraget och handlingsplan är skrivningarna i Kulturplanen: *”utveckla en långsiktig plan för arkiven avseende finansiering, huvudmannaskap, ansvar och tillgänglighet”*.

Ett projekt har skapats där KLAF är projektägare i samarbete med Kalmar folkrörelsearkiv och Kalmar läns landsting. Arkivförbundet har sökt och fått bidrag från landstinget för detta projekt. För att genomföra detta projekt har landstinget skjutit till ekonomiska medel och arkivförbundet har bidraget med personella resurser, Arkivförbundets arkivarie och projektägare Karin Lokrantz Nilsson.

1.2 Syfte och övergripande mål 2018 – 2021

Syftet med handlingsplanen är att:

- ta fram en handlingsplan för enskilda arkiv i Kalmar län.
- i handlingsplanen ska, ett antal långsiktiga aktiviteter presenteras och genomföras.
- handlingsplanen för enskilda arkiv i Kalmar län ska integreras i arbetet med en ny kulturplan.

Målet är att tillsammans med arkivinstitutionerna arbeta fram en gemensam handlingsplan för enskilda arkiv i Kalmar län med förslag på ett par gemensamma långsiktiga aktiviteter. Den färdigställda handlingsplanen ska integreras i den nya kulturplanen för länet.

1.3 Kartläggning

Kartläggningen har gjorts i form av en enkät som skickats ut till samtliga arkivinstitutioner som innehar enskilda arkiv. Även kommuner i Kalmar län som bevarar enskilda arkiv är berörda.

1.4 Referensgruppen

Den referensgrupp som bildats har representanter från Västerviks visarkiv, Kalmar Folkrörelsearkiv, Kalmar Läns Hembygdsförbund, Emmabodabygdens Arkivförening, Norra Kalmar läns föreningsarkiv. Designarkivet i Pukeberg och KLAF med förbundets arkivarie som sammankallande.

2 Handlingsplan för enskilda arkiv i Kalmar län

2.1 Utgångspunkter

De enskilda arkiven i Kalmar län har enats om att prioritera följande områden i en gemensam handlingsplan för länet:

1. **Kompetensutveckling / fortbildning**
Genom att tillsammans anordna utbildningar kan vi höja kompetensen hos både förtroendevalda och personal inom arkivverksamheterna.
2. **Samverkan / samarbete**
Genom att samarbeta kan vi utnyttja våra enskilda resurser mer effektivt och tillföra verksamheterna externa resurser.
3. **Marknadsföring**
Genom att tillsammans arbeta med marknadsföring kan vi öka kännedomen om arkiven hos allmänhet, med särskild inriktning mot skola, barn och unga och förtroendevalda på lokal och regional nivå.
4. **Resurser**
Genom att genomlysa arkivens enskilda resurser kan vi upptäcka samordningsvinster.

2.2 Aktivitetslista för handlingsplanen

Aktivitetslistan visar vad som kan göras, vem som har ansvar och när aktiviteten kan utföras/färdigställas.

Handlingsplan för enskilda arkiv	Aktiviteter/åtgärder	Ansvar	Slutfört /datum
Kompetensutveckling	1. Målinriktat styrelsearbete 2. Arkivarbete 3. Digitalisering		
Samverkan/samarbete	1. Regelbundna nätverksträffar 2. Gemensamma projekt mellan flera eller alla arkiv		
Marknadsföring	1. Gemensamma satsningar för marknadsföring till allmänheten 2. Öka kännedomen om arkiv bland beslutfattande		
Resursutnyttjande	1. Samverkan kring lokaler, personal och arkivarietkompetens. 2. Arkiven söker gemensamma medel för utvecklingsarbete		

2.3 Uppföljning och utvärdering

För att implementera Kalmar läns handlingsplan för enskilda arkiv, föreslås att en styrgrupp med representanter från arkiven bildas. KLAF blir sammankallande och styrgruppens uppgift blir att årligen formulera strategier för planens genomförande.

3 Tydliggörande av definitioner

3.1 Digitalisering

Det går att definiera digitalisering på olika sätt. Digitalisering betyder att överföra information från analog till digital form. Begreppet digitalisering har använts av Regeringskansliet i en strategi under 2016, där man avsåg ”samhällsutveckling och utveckling av infrastruktur”. Flera exempel på digitalisering kan också kopplas ihop och användas med begreppen *arkivredovisningssystem [a]* och *arkivhanteringssystem [b]*, båda syftar till att bevara system/databaser för registrering av handlingar samt långtidsbevarande av digitala arkiv:

- Skanning av analogt material.
- Databaser som t ex. arkivförteckningsprogrammet Visual Arkiv.
- Migrering/överföring av digital information till extern enhet.
- Bevarande av information från hemsidor, sociala medier, USB-minnen m.m.
- Långtidsbevarande av digitala arkiv (e-arkiv).

De exempel som anges ovan beskriver olika sätt att digitalisera information och varje enskilt område var för sig utgör en utmaning. Detta är något som arbetet med handlingsplanen måste ta hänsyn till.

3.2 Arkiveringssystem

I den enkät (se bilaga för en sammanställning av enkäten) som skickades ut till arkiven förekommer begreppet *arkiveringssystem*. Begreppet syftar på de fysiska sätten att arkivera/bevara handlingar på hyllplan, arkivkartonger o. dyl.

Ett annat begrepp som inte används i enkäten, men som är lika aktuell för att beskriva arkivens sätt att registrera sina handlingar är *arkivredovisningssystem [a]* som syftar på system för registrering av arkiv. Arkivförteckningsprogrammet Visual Arkiv är ett exempel på ett sådant system.

Ett tredje begrepp som kan vara viktigt att nämna är *arkivhanteringssystem [b]*, som avser ett system för e-arkivering.

3.3 Huvudmannaskap

Begreppet används i kulturplanen som Kalmar läns landsting tagit fram för 2015 – 2017. Kopplat till huvudman och finansiering föreskrivs verksamheten ett ansvar och krav på tillgänglighet, även viss finansiering kan kopplas till huvudmannaskapet.

3.4 Årlig handlingsplan

I arkivenkäten förekommer både budgetposter och årliga handlingsplaner som exempel. Båda dessa benämningar visar på planering för verksamheten.

3.5 Resurser och behov

Många arkivinstitutioner är beroende av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. På grund av detta byts personalen ofta ut vid några arkivinstitutioner, andra står idag delvis eller helt utan personal. Alla arkivinstitutioner har behov av ytterligare resurser i sin verksamhet. Vissa behöver uppmärksammas mer eftersom de visar på hur sårbara arkivens verksamhet är när inget eller lite stöd finns från beslutsfattare i den egna kommunen.

Bilaga

Sammanfattning av arkivenkät

Handlingsplan för enskilda arkiv

Bakgrund

KLAF har haft diskussioner med landstingets kulturenhet och kommit fram till att KLAF, som paraplyorganisation för arkiven, bör ta initiativ till ett långsiktigt arbete för arkiven men följande innehåll:

- Kartläggning av nuläget av arkiven med hjälp av en enkät.
- Diskussion med arkiven om en gemensam långsiktig plan för arkiven inom ett par områden.

Enkäten skickades ut till alla arkivförbundets medlemmar, även till de kommuner som inte har enskilda arkiv. 12 arkivinstitutioner från Kalmar län har svarat samt landsarkivet i Vadstena, Riksarkivet, totalt 13 arkivinstitutioner.

Medverkande arkivinstitutioner

Borgholms kommunarkiv

Designarkivet i Pukeberg

Emmabodabygdens Arkivförening

Folkrörelsearkivet för mellersta Kalmar län

Förbundet Svenskt Rockarkiv

Föreningen Kalmar folkrörelsearkiv

Norra Kalmar läns föreningsarkiv

Kalmar läns museum

Stiftelsen Västerviks museum

Vimmerby kommun- och föreningsarkiv

Västerviks visarkiv

Nybro kommun

Landsarkivet i Vadstena, Riksarkivet förvarar även enskilda arkiv från Kalmar län.

Arkivinstitutioner som inte svarat

Astrids Lindgrens Näs AB har valt att inte medverka på grund av organisationsbyte. Hultsfreds kommun- och föreningsarkiv och Mörbylånga kommunarkiv har inte inkommit med några enkätsvar.

Behov av utökat utrymme/lokaler

8 av 11 arkivinstitutioner har behov av mer arkivutrymme.

Digitalisering

8 av 11 arkivinstitutioner svarar att de arbetar med att digitalisera delar av sina arkiv.

Resursbehov

Alla arkivinstitutioner har behov av olika slags resurser. Många arkiv fokuserar på insamling, digitalisering av arkivmaterial samt tillgängliggörande. Två av dem behöver uppmärksammas ytterligare, exempel på arkivverksamheternas sårbarhet.

Västerviks musikbibliotek- och visarkiv – Oklarhet råder kring eventuella framtida prioriteringar. Västerviks musikbibliotek- och visarkiv har idag öppet endast 3 timmar/vecka samt i samband med Arkivens dag.

Folkrörelsearkivet för mellersta Kalmar län – För folkrörelsearkivet gäller det att trots brist på bemanning försöka att vara ett levande arkiv.

Ekonomi

Alla arkivinstitutioner svarar att behoven är stora.

6 av 11 arkivinstitutioner är beroende av arbetsmarknadspolitiska åtgärder (lönebidrag m.m.) för att klara av sin verksamhet.

5 av 11 arkivinstitutioner är beroende av anslag från den egna kommunens budget.

Någon svarar att verksamheten är kraftigt underfinansierad, många är beroende av de arbetsmarknadspolitiska beslut som tas och detta är en avgörande faktor för verksamheternas överlevnad i framtiden. Behov av extra personal i det egna arkivet nämns också.

Bemanning/tillgänglighet

Situationen gällande bemanning skiljer sig avsevärt mellan de olika arkiven. 12 arkivinstitutioner har svarat, nedan följer ett urval av inkomna svar:

2 arkivinstitutioner har bemanning enligt överenskommelse, men tid måste bokas innan besök.

1 arkivinstitution har ingen bemanning alls, men tid kan bokas efter överenskommelse.

1 arkivinstitution har endast bemanning 3 timmar en dag i veckan.

Planering av verksamheten – årliga handlingsplaner

8 av 11 arkivinstitutioner svara att de arbetar efter årliga handlingsplaner.

Planering av verksamheten – långsiktiga handlingsplaner

6 av 11 arkivinstitutioner svarar att de har en långsiktig planering för sina verksamheter.

5 av 11 arkivinstitutioner svarar att det inte finns någon långsiktig planering för verksamheten.

Kalmar läns Arkivförbund

